

بسمه تعالی

رعایت تقوا در خانواده

دکتر غفرانی

جلسه اول ۱۳۹۴/۰۴/۰۷

قرآن شرط رستگاری و شرط ورود به خانواده و از ابرار بودن را تقوا میداند .

سوره بقره آیه ۱۸۹

*يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَا كِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى
وَ اتُّوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (۱۸۹)

از تو درباره هلال‌های ماه می‌پرسند، بگو: آنها وسیله تعیین اوقات [برای امور دنیایی و نظام زندگی] مردم و [تعیین زمان مراسم] حج است. و نیکی آن نیست که به خانه‌ها از پشت آنها وارد شوید، [چنان‌که اعراب جاهلی در حال احرام حج از پشت دیوار خانه خود وارد می‌شدند نه از در ورودی] بلکه نیکی [روش و منش] کسی است که [از هر گناه و معصیتی] می‌پرهیزد. و به خانه‌ها از درهای آنها وارد شوید؛ و از خدا پروا کنید تا رستگار شوید. (۱۸۹)

ابرار کسانی هستند که تقوا داشته باشند و هرکاری را از راهش وارد شوند پس شرط ابرار بودن ورود به خانواده و فلاح و رستگاری را تقوا میداند

چرا تقوا؟

از حضرت علی :

زیرا عباد الله اوصیکم بتقوى الله فانها حق الله عليكم و الموجيه على الله حقم نهج البلاغه ۱۹۱

زیرا تقوا تنها حق خدا بر شماست و باعث حق شما بر خداوند میشود

ضرورت تقوا :

با تقوا از خواب بیدار شوید و روزتان را با آن بگذرانید قلبتان را با آن فعال کنید گناهانتان را با آب تقوا بشوئید و بیماری هایتان را با آن درمان کنید و با آن به پیشتاز سكرات مرگ بروید . خطبه ۱۹۱

حكم وجوب روزه برای تمام اقوام بشر برای رسیدن آنها به تقوا بوده است

سوره بقره آیه ۱۸۳

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (۱۸۳)

ای اهل ایمان! روزه بر شما مقرر و لازم شده، همان گونه که بر پیشینیان شما مقرر و لازم شد، تا پرهیزکار شوید. (۱۸۳)

یعنی صرف روزه گرفتن ارزش ندارد به تقوا رسیدن آن مهم است

تقوا یعنی چه ؟

یعنی چون من مخلوق خدا هستم و هرچه دارم امانت اوست پس باید تمام توجه من به خالق خودم باشد :

سوره آل عمران آیه ۲۰

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ءَ أَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ (۲۰)

پس اگر با تو جدال و گفتگوی خصومت آمیز کردند، [فقط در پاسخشان] بگو: من و همه پیروانم وجود خود را تسلیم خدا کرده ایم. و به اهل کتاب و به بی سوادان [مشرک] بگو: آیا شما هم تسلیم شده اید؟ پس اگر تسلیم شوند، قطعاً هدایت یافته اند، و اگر روی گردانند [برتو دشوار و سخت نیاید] که آنچه بر عهده توست فقط ابلاغ [پیام خدا] است؛ و خدا به بندگان بیناست. (۲۰)

سوره انعام آیه ۷۹

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ (۷۹)

من به دور از انحراف و با قلبی حق‌گرا همه وجودم را به سوی کسی که آسمان‌ها و زمین را آفرید، متوجه کردم و از مشرکان نیستم. (۷۹)

سوره بقره آیه ۲۷۱

إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَبِعَمَّا هِيَ وَ إِنْ تُخْفُوهَا وَ تُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَ يُكَفِّرْ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (۲۷۱)

اگر صدقه‌ها را آشکار کنید، کاری نیکوست، و اگر آنها را پنهان دارید و به تهیدستان دهید برای شما بهتر است؛ و خدا [به این سبب] بخشی از گناهانتان را محو می‌کند؛ و خدا به آنچه انجام می‌دهید، آگاه است. (۲۷۱)

پس دغدغه خانواده با تقوا وجه الله است

سوره انسان آیه ۹

إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَ لَا شُكُورًا (۹)

[و می‌گویند:] ما شما را فقط برای خشنودی خدا اطعام می‌کنیم و انتظار هیچ پاداش و سپاسی را از شما نداریم. (۹)

تقوا :

یعنی هر انسان عاقلی باید دائما خود را در محضر خدا ببیند و خود را فقط با نظر خالق خود تسلیم و تنظیم

کند مثل عکس ما در آینه که از خود حرفی ندارد توجهش به ماست

پس در خانواده معطر به تقوا به هر گونه خود خواهی و خود سری ممنوع است خود خواهی یعنی هر چه دارد

را برای خود بداند نه خدا

سوره قصص آیه ۷۶-۷۷-۷۸

* إِنْ قُرُونٌ كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ مُوسَىٰ فَبَعَثْنَا عَلَيْهِمْ وَعَائِنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَ هُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَفْخِرُ إِلَّا بِالْبِغِيبِ الْفَرَحِينَ (۷۶)

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَ لَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَ أَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَ لَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ (٧٧)

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَ أَكْثَرُ جَمْعًا وَ لَا يُسَلِّ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ (٧٨)

همانا قارون از قوم موسی بود که بر آنان تعدی و تجاوز کرد، و از گنجینه‌های مال و ثروت آن اندازه به او دادیم که حمل کلیدهایش بر گروهی نیرومند گران و دشوار می‌آمد. [یاد کن] هنگامی که قومش به او گفتند: [متکبرانه و مغرورانه] شادی مکن، قطعاً خدا شادمانان [متکبر و مغرور] را دوست ندارد. (٧٦)

در آنچه خدا به تو عطا کرده است سرای آخرت را بجوی، و سهم خود را از دنیا فراموش مکن، و نیکی کن همان گونه که خدا به تو نیکی کرده است، و در زمین خواهان فساد مباش، بی‌تردید خدا مفسدان را دوست ندارد. (٧٧)

گفت: جز این نیست که این [ثروت و مال انبوه] را بر پایه دانشی که نزد من است به من داده‌اند. آیا نمی‌دانست که خدا پیش از او اقوامی را هلاک کرده است که از او نیرومندتر و ثروت‌اندوزتر بودند؟ و مجرمان [که جرمشان معلوم و مشهود است] از گناهانشان بازپرسی نمی‌شود. (٧٨)

تقوا :

یعنی انسان بخاطر مخلوقیتش غرائز و تمایلات و ذهن خود را عاقلانه و مومنانه حتما باید مدیریت کند.

تقوا :

یعنی انسان به خاطر مخلوقیتش مثل مولای متقیان کمترین انحرافی از راه حق نباید داشته باشد

تقوا :

یعنی انسان به خاطر مخلوقیتش نباید تحت تاثیر دنیا و ثروت و قدرت و شهرت و شهوت حرف و نظر غیر خدا قرار بگیرد .

خالق در جانسان بزرگ و هر چیزی غیر از او در دیدگانشان کوچک است پس تمام زنان و مردان دو گروهند :

گروه اول :

دنیا را میخواهند

سوره احزاب آیه ۲۸

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَ زِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأَسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا (۲۸)

ای پیامبر! به همسرانت بگو: اگر شما زندگی دنیا و زیور و زینتش را می خواهید بیاید تا برخوردارتان نمایم و با روشی پسندیده رهایتان کنم، (۲۸)

گروه دوم:

خدا را میخواهند از کانال رسول و آخرت را میخواهند اینها محسنات هستند

سوره احزاب آیه ۲۹

وَ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ الدَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا (۲۹)

و اگر خدا و پیامبر او و سرای آخرت را می خواهید، پس خدا یقیناً برای نیکوکاران شما پاداشی بزرگ آماده کرده است. (۲۹)

تقوا یعنی شغل اصلی یادم نرود

بهترین مصداق از این گروه اولین مومنین حضرت خدیجه کبری بودند که هر بار وحی نازل می شد خداوند برای ایشان سلام می فرستاد

جلد ۴۳ بحار الانوار در اوصاف خدیجه س است

پس دنیا طلب بودن (زن) یا آخرت طلب بودن (زن) هیچ ارتباطی به والدین یا همسر ندارد

پس خانواده با تقوا دغدغه اش فقط خداست

متقی همه چیز را آیه و بهانه خدا می بیند

اولین درس برای هر انسان اینست که او در درونش دو نوع تمایل متضاد دارد

۱- تمایلات غریزی ۲

۲- - تمایلات فطری

سوره شمس آیه ۸-۹-۱۰

قَالَتْ مَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا (۸)

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَزَمَهَا (۹)

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا (۱۰)

پس بزه کاری و پرهیزکاری اش را به او الهام کرد. (۸)

بی تردید کسی که نفس را [از آلودگی پاک کرد و] رشد داد، رستگار شد. (۹)

و کسی که آن را [به آلودگی ها و امور بازدارنده از رشد] بیالود [از رحمت حق] نومید شد. (۱۰)

حرفی که عقل میزند **الهام** و حرفی که نفس میزند **وسوسه** است حال باید به کمک خود عقل باید تشخیص می دهد ، پس هر انسانی انگار دو نفر است و یکی از دو سرنوشت متضاد را باید انتخاب کند

یعنی هر انسان عاقلی می فهمد که با داشتن چند جهت توجهش تجزیه و به هیچ جا نمیرسد اما با یک جهت متمرکز می شود و به مقصود میرسد

سوره یوسف آیه ۳۶ الی ۴۰

و دَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَ قَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أُحْمَلُ فَوْقَ رَأْسِي حُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ (۳۶)

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَالِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ (۳۷)

وَ اتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَالِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَ عَلَى النَّاسِ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ (۳۸)

يَا صَاحِبِ السِّجْنِ أَزَرَابٌ مُتَّفِقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ (٣٩)

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءً سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهِ مِنْ سُلْطَانٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَ لَآ كِنَ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ (٤٠)

و دو غلام [پادشاه مصر] با یوسف به زندان افتادند. یکی از آن دو نفر گفت: من پی در پی خواب می بینم که [برای] شراب، [انگور] می فشارم، و دیگری گفت: من خواب می بینم که بر سر خود نان حمل می کنم [و] پرندگان از آن می خورند، از تعبیر آن ما را خبر ده؛ زیرا ما تو را از نیکوکاران می دانیم. (٣٦)

گفت: هیچ حیره غذایی برای شما نمی آید مگر آنکه من شما را پیش از آمدنش از تعبیر آن خواب آگاه می کنم، این از حقایقی است که خدا به من آموخته است؛ زیرا من آیین مردمی را که به خدا ایمان ندارند و به سرای آخرت کافرنند، رها کرده ام. (٣٧)

و [از ابتدا] از آیین پدرانم ابراهیم و اسحاق و یعقوب پیروی کرده ام، برای ما شایسته نیست که چیزی را شریک خدا قرار دهیم. این از فضل خدا بر ما و بر مردم است، ولی بیشتر مردم ناسپاسند. (٣٨)

ای دو یار زندان! آیا معبودان متعدد و متفرق بهتر است یا خدای یگانه مقتدر؟ (٣٩)

شما به جای خدای نمی پرستید جز نام هایی [بی اثر و بی معنی] که شما و پدرانتان آنها را نامگذاری کرده اید، و خدا هیچ دلیلی بر [حقانیت و پرستش] آنها نازل نکرده است. حکم فقط ویژه خداست، او فرمان داده که جز او را نپرستید. دین درست و راست و آیین پابرجا و حق همین است، ولی بیشتر مردم [حقایق را] نمی دانند. (٤٠)

لذا معیت الهی فقط برای متقین است

سوره بقره آیه ۱۹۴

الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنْ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَ اتَّقُوا اللَّهَ وَ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (١٩٤)

ماه حرام در برابر ماه حرام است [اگر دشمن حرمت آن را رعایت نکرد و با شما در آن جنگید، شما هم برای حفظ کیان خود در همان ماه با او بجنگید.] و همه حرمت ها دارای قصاص اند. پس هر که بر شما تعدی کرد، شما هم به مثل آن بر او تعدی کنید، و از خدا پروا نمایید، و بدانید که خدا با پروا پیشگان است. (١٩٤)

تقوا یعنی منحرف نشدن در مسیر حق و مسیر زندگی با اینکه قرآن برای تمام مردم است اما فقط متقین با آن هدایت میشوند

سوره آل عمران آیه ۱۳۸

هَذَا بَيِّنَاتٌ لِّلنَّاسِ وَ هُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ (۱۳۸)

این [قرآن] برای مردم، بیانگر [حوادث و واقعیات] و برای پرهیزکاران سراسر هدایت و اندرز است. (۱۳۸)

تنها امتیاز هر فرد با تقوا تر بودن اوست .

سوره حجرات آیه ۱۳

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَاهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ (۱۳)

ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و ملت ها و قبیله ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید. بی تردید گرامی ترین شما نزد خدا پرهیزکارترین شماست. یقیناً خدا دانا و آگاه است. (۱۳)

کسی که توجهش به من بیشتر است گرامی تر است

اللهم عجل لوليک الفرج